

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 06.05.1992, sp. zn. 1 Tzf 11/92, ECLI:CZ:NS:1992:1.TZF.11.1992.1

Číslo: 60/1992

Právní věta: Podle § 30 odst. 2 věta druhá trestního řádu ve znění novely č. 558/1991 Sb. je po podání obžaloby vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení i soudce, který před účinností této novely v projednávané věci rozhodoval v přípravném řízení o stížnosti proti rozhodnutí o zajištění osob podle § 146a písm. a) tr.ř. ve znění před novelou.

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 06.05.1992

Spisová značka: 1 Tzf 11/92

Číslo rozhodnutí: 60

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vyloučení orgánů činných v trestním řízení

Předpisy: 141/1961 Sb. § 30 odst. 2
§ 146a odst. 1 písm. a

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 60

Podle § 30 odst. 2 věta druhá trestního řádu ve znění novely č. 558/1991 Sb. je po podání obžaloby vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení i soudce, který před účinností této novely v projednávané věci rozhodoval v přípravném řízení o stížnosti proti rozhodnutí o zajištění osob podle § 146a písm. a) tr. ř. ve znění před novelou.

(Usnesení Nejvyššího soudu ČSFR ze dne 6. 5. 1992 sp. zn. [1 Tzf 11/92](#))

Nejvyšší soud ČSFR usnesením ze dne 6. 5. 1992 zamítl podle § 268 odst. 1 tr. ř. jako nedůvodnou stížnost pro porušení zákona podanou ministrem spravedlnosti České republiky proti usnesení Nejvyššího soudu České republiky z 20. 2. 1992 sp. zn. 4 Ntv 9/1992.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením rozhodl Nejvyšší soud České republiky k námitce obžalovaného J. S. o vyloučení všech členů senátu Krajského soudu v Ústí nad Labem podle § 30 odst. 2 tr. ř. tak, že soudci JUDr. F. H. a JUDr. F. M. jsou od účinnosti zák. č. 558/1991 Sb. vyloučeni z vykonávání úkonů

trestního řízení prováděných po podání obžaloby, poněvadž byli členy senátu, který usnesením ze dne 9. ledna 1991 sp. zn. 1 Nt 9/91 v přípravném řízení zamítl podle § 146a tr. ř. stížnost obviněného J. S. proti usnesení krajského prokurátora v Ústí nad Labem ze dne 28. prosince 1990 sp. zn. 2 Kv 101/90, jímž byl obviněný J. S. vzat do vazby.

Proti tomuto usnesení Nejvyššího soudu České republiky podal stížnost ministr spravedlnosti České republiky, v níž v první řadě namítá, že rozhodování soudu podle § 146a písm. a) tr. ř. ve znění před novelou č. 558/1991 Sb. o stížnosti obviněného proti rozhodnutí prokurátora o vzetí do vazby není rozhodováním o vazbě ve smyslu § 30 odst. 2 věta druhá tr. ř. ve znění novely č. 558/1991 Sb. Tento svůj právní názor opírá o ustanovení § 68 věta druhá tr. ř. ve znění účinném do 31. 12. 1991, podle něhož o vazbě rozhodoval soud a v přípravném řízení prokurátor. V době do 31. 12. 1991 tedy nepřicházelo v úvahu, aby v přípravném řízení rozhodoval o vazbě soud. Soud mohl podle § 146a písm. a) tr. ř. ve znění tehdy účinném pouze přezkoumat rozhodnutí prokurátora, ale nemohl sám rozhodnout, že se obviněný bere do vazby.

Stěžovatel dále namítá, že rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky není v souladu se smyslem přechodných ustanovení novely trestního řádu č. 558/1991 Sb. (s článkem II tohoto zákona), neboť rozhodnutí o stížnosti obviněného podle § 146a písm. a) tr. ř. ve znění účinném do 31. 12. 1991 bylo ve své době usnesením zákonným a nelze dodatečně se zpětnou účinností dávat mu povahu úkonu nezákonného.

Nejvyšší soud České a Slovenské Federativní Republiky přezkoumal na podkladě stížnosti pro porušení zákona napadené usnesení Nejvyššího soudu České republiky a řízení mu předcházející a zjistil, že stížnost pro porušení zákona není důvodná.

Podle § 30 odst. 2 věta druhá trestního řádu ve znění novely č. 558/1991 Sb. je po podání obžaloby vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení i soudce, který v projednávané věci v přípravném řízení kromě jiného „rozhodoval o vazbě osoby, na niž byla poté podána obžaloba“. Důvodem tohoto ustanovení v novele trestního řádu bylo uvést trestní řád do souladu s požadavkem Evropské úmluvy o lidských právech, že trestní věc musí být projednána „nezávislým a nestranným soudem“ (čl. 6 odst. 1 cit. Úmluvy). Ve smyslu judikatury Evropské komise a Evropského soudu pro lidská práva za nestranný se nepovažuje soud složený ze soudce nebo soudců, kteří v přípravném řízení trestním rozhodovali kromě jiného o vazbě obviněného, neboť pro nestrannost soudu není rozhodující jen vnitřní, subjektivní zaujatost soudce, ale i to, že zde nesmí být objektivně žádná skutečnost, která by u obžalovaného, u stran, popř. u veřejnosti mohla vzbudit pochybnosti o nezáujatosti soudu, který rozhoduje o obžalobě. Tyto důvody pak platí nejen pro soudce, který rozhodoval o vazbě v prvním stupni, ale i pro soudce, který v přípravném řízení rozhodoval o vazbě v opravném řízení. Ani ustanovení § 30 odst. 2 věta druhá tr. ř. ve znění nyní účinném nerozlišuje, zda soudce rozhodoval o vazbě v prvním stupni či v opravném řízení. Tvrzení, že rozhodování podle § 146a písm. a) tr. ř. ve znění účinném do 31. 12. 1991 o stížnosti proti rozhodnutí prokurátora o vzetí do vazby není rozhodováním o vazbě, byla-li stížnost zamítnuta a obviněný ponechán ve vazbě, je nepřipadné, neboť soud rozhodoval meritorně o tom, zda obviněný ve vazbě zůstane nebo bude propuštěn na svobodu, tj. bylo plně v pravomoci soudu rozhodnout o osobní svobodě obviněného. Je zcela nerozhodné, že tak činil v řízení opravném.

Je dále zcela nerozhodné, zda soudce rozhoduje o vazbě sám nebo v senátu.

Není důvodná ani argumentace stížnosti pro porušení zákona opírající se o přechodná ustanovení novely trestního řádu č. 558/1991 Sb. Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky o vyloučení soudců JUDr. F. H. a JUDr. F. M. se vůbec nedotýká zákonnosti a účinnosti procesních úkonů provedených za účasti těchto soudců v době do 31. 12. 1991 a v souladu s procesními předpisy tehdy účinnými. Z obecných zásad časové působnosti procesních předpisů vyplývá, že procesní úkony se

zásadně provádění podle procesních ustanovení účinných v době provádění procesních úkonů; výjimky z tohoto pravidla vždy výslovně stanoví zákon. Pokud jde o časovou působnost ustanovení novely trestního řádu č. 558/1991 Sb., jsou tyto výjimky taxativně uvedeny v čl. II novely. Z uvedené obecné zásady a z argumentu a *coantrario* musí být dovozen právně opačný závěr, než činí stížnost pro porušení zákona, totiž to, že všechny procesní úkony včetně procesních úkonů soudu musí být po

1. 1. 1992 prováděny v souladu s novelou trestního řádu, tj. též v souladu s § 30 odst. 2 věta druhá tr. ř. ve znění účinném po tomto datu. Napadené usnesení Nejvyššího soudu České republiky se vůbec nedotýká zákonnosti a účinnosti procesních úkonů provedených do této doby, ale právem posuzuje zákonnost a účinnost soudních úkonů provedených po 1. 1. 1992 podle procesních předpisů účinných po tomto datu.

Z uvedených důvodů Nejvyšší soud ČSFR zamítl stížnost pro porušení zákona jako nedůvodnou.